

Anna van Buerenplein 43
2595 DA Den Haag
Postbus 90608
2509 LP Den Haag
Telefoon 070 - 2055 000
secretariaat@netbeheernederland.nl
www.netbeheernederland.nl

Autoriteit Consument & Markt
de heer drs. J. De Maa
Postbus 16326
2500 BH DEN HAAG

Uw kenmerk 104417
Ons kenmerk BR-13-907
Behandeld door Johan Janssen
Telefoon 070 - 205 50 21
E-mail jjanssen@netbeheernederland.nl
Datum 7 oktober 2013

Onderwerp reactie op wijzigingsopdracht m.b.t. implementatie EU-code CAM en CMP

Geachte heer De Maa,

Hierbij ontvangt u namens de gezamenlijke netbeheerders een reactie op uw wijzigingsopdracht 104417/9, d.d. 18 september 2013. Hieronder is voor ieder van de ontvangen onderdelen van de wijzigingsopdracht eerst een korte toelichting opgenomen gevolgd door de betreffende gewijzigde artikelen. De bijbehorende wijzigingen in de codeteksten zijn opgenomen in de bijlage bij deze brief. De wijzigingen uit het oorspronkelijke voorstel BR-13-861 zijn rood gemarkeerd. De thans naar aanleiding van uw wijzigingsopdracht aangebrachte wijzigingen zijn blauw gemarkeerd.

Begrippenlijst Gas

Toevoeging van het begrip "interconnectiepunt"

Aan het begrip interconnectiepunt is een verwijzing toegevoegd naar de website van GTS, waar deze de interconnectiepunten verbonden met het landelijk gastransportnet zal publiceren. Gezien de uitbreiding van de omschrijving van dit begrip komt de omschrijving niet meer letterlijk overeen met de tekst in de Verordening; daarom zijn de twee sterretjes achter het begrip verwijderd.

TarievenCode Gas

Maandfactor voor backhaul capaciteit

De maandfactor voor zowel niet afschakelbare als afschakelbare backhaul capaciteit is gewijzigd in 1/12 in zowel artikel 3.2.3a.4 als in artikel 3.2.3b.5.

Artikel 3.4.4

De tekst van het artikel is aangepast zodat het gelijk is aan de betreffende tekst in onze reactie op het informatieverzoek.

Transportvoorwaarden Gas - LNB

Toelichting artikel B2.2 Technische capaciteit

Als gevraagd in de wijzigingsopdracht zijn de in het initiële voorstel genoemde processtappen (in woorden) nader toegelicht op de wijze waarop dit in de reactie op het informatieverzoek o.a. was gedaan door middel van een schema.

Toelichting artikel B2.3 Overboekcapaciteit

GTS bepaalt in overeenstemming met de Verordening, artikel 2.2.2, lid 5 de overboekcapaciteit. GTS loopt het risico dat marktpartijen op basis van de methode waarop de overboekcapaciteit wordt bepaald capaciteit inkopen met als doel te speculeren op een terugkoop verplichting (gaming). Daarom is de methode waarop deze capaciteit wordt bepaald in algemene termen omschreven in dit artikel B2.3. Tevens wordt in dit artikel aangegeven op welke wijze het toezicht zal worden ingevuld.

Om buitensporige terugkoopverplichtingen te voorkomen kan voor zowel de gasmaand vooruit als de gasdag vooruit de onbeschikbaarheid van installaties worden meegenomen. Bij het gebruik van de statistische scenario's ten behoeve van de gasdag vooruit kan het verbruik op de voorgaande dagen en de weersverwachting een rol spelen.

Met vriendelijke groet,

L. Knegt
directeur

Bijlage Codeteksten met wijzigingen

Besluit 101928/22; in werking: 01-01-2006

Tarievencode Gas

Voorstel BR-13-861: 02-07-2013 (104417)
Gewijzigd voorstel BR-13-907: 07-10-2013

(.....)
3.2.3a.4

Tarief in relatie tot contractduur

Het contract met een looptijd van één kalenderjaar vormt de basis voor de tarifiering van afwijkende periodes. Bij het bepalen van het tarief voor één maand wordt het tarief voor het kalenderjaar vermenigvuldigd met een maandfactor van 0,125-1/12. Bij het contracteren van meerdere maanden wordt het tarief voor het kalenderjaar vermenigvuldigd met de som van de maandfactoren, waarbij deze overall maandfactor voor een jaar ten hoogste (0,76 + 0,02 x aantal maanden) bedraagt. Bij het bepalen van het tarief voor een **gasdag** wordt het tarief voor de betrokken maand vermenigvuldigd met een dagfactor ter grootte van 1/30.

Besluit 101928/22; in werking: 01-01-2006
Voorstel BR-13-861: 02-07-2013 (104417)
Gewijzigd voorstel BR-13-907: 07-10-2013

(.....)
3.2.3b.5

Tarief in relatie tot contractduur

Het contract met een looptijd van één kalenderjaar vormt de basis voor de tarifiering van afwijkende periodes. Bij het bepalen van het tarief voor één maand wordt het tarief voor het kalenderjaar vermenigvuldigd met een maandfactor van 0,125-1/12. Bij het contracteren van meerdere maanden wordt het tarief voor het kalenderjaar vermenigvuldigd met de som van de maandfactoren, waarbij deze overall maandfactor voor een jaar ten hoogste (0,76 + 0,02 x aantal maanden) bedraagt. Bij het bepalen van het tarief voor een **gasdag** wordt het tarief voor de betrokken maand vermenigvuldigd met een dagfactor ter grootte van 1/15-1/30.

Bij het op dezelfde dag contracteren van zowel niet **afschakelbare** als **afschakelbare** backhaul **entry**- respectievelijk **exitcapaciteit** zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** op verzoek van de **erkende programmaverantwoordelijke** de overall maandfactor bepalen door de som van de niet **afschakelbare** en **afschakelbare** backhaul **entry**- respectievelijk **exitcapaciteit**.

Voorstel BR-13-861: 02-07-2013 (104417)
Gewijzigd voorstel BR-13-907: 07-10-2013

(.....)
3.4.4

Op **entry**- of **exitpunten** waar **entry**- of **exitcapaciteit** wordt gecontracteerd en toegewezen door middel van een veiling volgens **NC-CAM** wordt het **transporttarief verhoogd met de in rekening gebrachte tarief bepaald door de som van het gereguleerde tarief en de veilingpremie als uitkomst van het gebruikte veilingmechanisme.**

(.....)

Besluit 101929/49; in werking: 01-07-2006

Transportvoorwaarden Gas - LNB

Besluit 102346/25; in werking: 10-10-2007
Besluit 102859_4/37; vervallen: 01-01-2010
Voorstel BR-13-861: 02-07-2013 (104417)

(.....)
Bijlage 2

~~**[Vervallen] Vaststellen omvang technische entry- en exitcapaciteit en overboekcapaciteit**~~

Voorstel BR-13-861: 02-07-2013 (104417)

B2.1

In deze Bijlage 2 wordt vastgelegd op welke wijze de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de omvang van de technische, niet afschakelbare **entry**- en **exitcapaciteit** en de **overboekcapaciteit** bepaalt, welke in overeenstemming met de veilingkalender **NC-CAM** voorafgaand aan de veiling wordt gepubliceerd.

Voorstel BR-13-861: 02-07-2013 (104417)

B2.2

Technische capaciteit

Het **landelijk gastransportnet** wordt voortdurend aangepast aan veranderende omstandigheden. Bij het ontwerp van het **landelijk gastransportnet** wordt nagegaan of de niet **afschakelbare entry**- en **exitcapaciteit** kan worden getransporteerd. De volgende onderdelen zijn daarbij van belang:

- Prognoses;
- Uitgangspunten;
- Zwaarteselectie;
- Inzetvarianten;
- Berekeningen.

Hieronder worden deze onderdelen verder uitgewerkt.

De technische niet **afschakelbare entry**- en **exitcapaciteit** wordt ieder jaar tijdig voor de **NC-CAM** veiling eenmalig vastgesteld, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen het eerste toekomstige jaar en het tweede tot en met vijftiende toekomstige jaar.

Voor het eerste toekomstige jaar wordt zowel de niet **afschakelbare entry**- en **exitcapaciteit** vastgesteld die het gehele jaar kan worden aangeboden als de niet **afschakelbare entry**- en **exitcapaciteit** die op kwartaalbasis kan worden aangeboden. Hiervoor worden de hierna beschreven processtappen

Bijlage

Codeteksten met wijzigingen

		doorlopen. De technische niet afschakelbare entry- en exitcapaciteit voor maand en dag komen overeen met de entry- en exitcapaciteit van het kwartaal waarin de betrokken maand en dag vallen. Voor het tweede tot en met vijftiende toekomstige jaar wordt voor ieder jaar de technische niet afschakelbare entry- en exitcapaciteit op jaarbasis vastgesteld. Hiervoor worden voor het tweede tot en met het vijfde toekomstige jaar de processtappen zoals hieronder beschreven doorlopen. De technische niet afschakelbare entry- en exitcapaciteit voor het zesde tot en met vijftiende toekomstige jaar zijn gebaseerd op het extrapoleren van de voor het vijfde jaar gevonden technische niet afschakelbare entry- en exitcapaciteit. Bij de bepaling van de entry- en exitcapaciteit van het bestaande landelijk gastransportnet of bij de bepaling van uitbreidingen van het landelijk gastransportnet worden een aantal processtappen doorlopen, die in B2.2.1 tot en met B2.2.6 zijn beschreven. De onderlinge samenhang van deze processtappen is als volgt: op basis van prognoses, uitgangspunten en zwaarte selectie worden inzetvarianten opgesteld. Voor elke inzetvariant wordt berekend in hoeverre met het bestaande gastransportnet of met de voorziene uitbreiding van het gastransportnet de niet afschakelbare entry- of exitcapaciteit die correspondeert met de inzetvariant kan worden getransporteerd. Op basis van deze berekeningen wordt het bestaande gastransportnet of de uitbreiding van het bestaande gastransportnet beoordeeld.
Voorstel BR-13-861: 02-07-2013 (104417)	<u>B2.2.1</u>	Prognoses Prognoses zijn verwachtingen ten aanzien van entry- of exitcapaciteit in de komende jaren. Deze prognoses worden verkregen via een methode die de entry- of exitcapaciteit die door de markt zijn gecontracteerd aanvult met onderbouwde schattingen. De prognoses bepalen voor een belangrijk deel het ontwerp van het landelijk gastransportnet. De aanleiding om het ontwerp van het landelijk gastransportnet aan te passen is dan ook meestal terug te voeren tot veranderingen in de prognoses op entry- en exitpunten. De wijze waarop de netbeheerder van het landelijk gastransportnet tot zijn prognoses komt, wordt gepubliceerd op de website van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet.
Voorstel BR-13-861: 02-07-2013 (104417)	<u>B2.2.2</u>	Uitgangspunten Uitgangspunten zijn gekwalificeerde keuzes ten aanzien van de technische hoedanigheden van het gastransportnet of onderdelen daarvan, de fysische hoedanigheden van het te transporteren gas en verwachtingen over het gebruik van entry- en/of exitcapaciteit op een entry- en/of exitpunt en/of verwachtingen ten aanzien van de inzet van combinaties van entry- en exitpunten. Ten aanzien van de technische hoedanigheden gaat het om eigenschappen van het netwerk of installaties in het netwerk of van componenten van installaties. Voorbeelden daarvan zijn maximale gasdruk of gassnelheid die volgen uit veiligheidseisen, werkgebieden van installaties of componenten van installaties, reserve stelling van installaties of componenten van installaties en afspraken met afnemers over de condities waarop het gas wordt afgeleverd. Bij fysische hoedanigheden van het gas gaat het onder andere om calorische bovenwaarde, Wobbe index, druk, dichtheid en samenstelling van het gas, waaronder zowel wenselijke als onwenselijke componenten. Het gebruik op een entry- of exitpunt kan bij het ontwerp van het landelijk gastransportnet in principe variëren tussen de prognose (de hoogste waarde) en nul (de minimale waarde). De netbeheerder van het landelijk gastransportnet verbindt immers geen restricties aan de inzet van het entry- of exitpunt door de erkende programmaveerantwoordelijke. Daarmee is het voor het ontwerp van het landelijk gastransportnet het bepalen van de technische niet afschakelbare entry- of exitcapaciteit van belang zo goed mogelijk in te schatten wat onder bepaalde omstandigheden het gebruik op een entry- of exitpunt is, wat de onderlinge relaties zijn tussen deze entry- en exitpunten en de relatie met externe factoren, zoals temperatuur en jaargetijde. Het gebruik op een entry- of exitpunt en/of de onderlinge relatie worden vastgelegd in uitgangspunten. Alle uitgangspunten die van belang zijn voor het ontwerp van het landelijk gastransportnet worden gepubliceerd op de website van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet.
Voorstel BR-13-861: 02-07-2013 (104417)	<u>B2.2.3</u>	Zwaarteselectie Na het toepassen van de uitgangspunten resteert er nog een groot aantal combinaties van het gebruik van entry- of exitcapaciteit. Per transportrichting wordt de zwaarste transportomstandigheid gekozen. Hierbij is 'transportrichting' een hoofdrichting van gastransport door Nederland, bijvoorbeeld van Noord naar Zuid. De zwaarste transportomstandigheid is de omstandigheid met het grootste gevolg voor het ontwerp van het landelijk gastransportnet, bijvoorbeeld de hoogste drukval of de hoogste kwaliteitsconversie. Als aan de zwaarste transportomstandigheid in een transportrichting kan worden voldaan, zijn ook alle lichtere omstandigheden in die richting mogelijk.
Voorstel BR-13-861: 02-07-2013 (104417)	<u>B2.2.4</u>	Inzetvarianten Uit de range van al het mogelijke gebruik van entry- of exitcapaciteit resteert na het toepassen van de uitgangspunten en de zwaarteselectie een beperkte set van scenario's. Het gebruik op alle entry- en exitpunten is voor een dergelijk scenario vastgelegd, waarbij tevens de totale hoeveelheid energie op de entriepunten in balans moet zijn met de totale hoeveelheid energie op de exitpunten. Een dergelijk scenario wordt inzetvariant genoemd. Deze methodiek resulteert in minder dan 100 inzetvarianten.

Bijlage Codeteksten met wijzigingen

Voorstel BR-13-861: 02-07-2013 (104417)	<u>B2.2.5</u>	Berekeningen De netbeheerder van het landelijk gastransportnet berekent voor iedere inzetvariant of de niet afschakelbare entry- of exitcapaciteit kan worden getransporteerd. Bij de berekening wordt uitgegaan van het gastransportnet in een betrokken jaar na voltooiën van in het verleden geïnitieerde maatregelen.
Voorstel BR-13-861: 02-07-2013 (104417)	<u>B2.2.6</u>	Beoordeling Het landelijk gastransportnet is naar het oordeel van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet voldoende robuust om niet afschakelbare entry- of exitcapaciteit te kunnen verzorgen als uit de berekeningen op basis van de set van inzetvarianten blijkt dat de niet afschakelbare entry- of exitcapaciteit getransporteerd kan worden. Indien op basis van de set van inzetvarianten blijkt dat de niet afschakelbare entry- of exitcapaciteit niet kan worden getransporteerd worden maatregelen geïdentificeerd om het landelijk gastransportnet dusdanig uit te breiden dat de niet afschakelbare entry- of exitcapaciteit kan worden getransporteerd. De berekeningen onder B2.2.5 worden vervolgens uitgevoerd onder in acht nemen van de geïdentificeerde maatregelen. Indien blijkt dat er mogelijkheden zijn om meer afschakelbare entry- of exitcapaciteit te transporteren dan op basis van de set van inzetvarianten zoals beschreven in B2.2.4 dan worden berekeningen herhaald, waarbij entry- en exitcapaciteit op entry- en exitpunten zover wordt verhoogd dat de inzetvarianten nog net succesvol zijn. Hierbij kiest de netbeheerder van het landelijk gastransportnet die entry- en exitpunten waar hij naar verwachting extra niet afschakelbare entry- of exitcapaciteit kan verkopen.
Voorstel BR-13-861: 02-07-2013 (104417)	<u>B2.3</u>	Overboekcapaciteit
Voorstel BR-13-861: 02-07-2013 (104417)	<u>B2.3.1</u>	Gasmaand vooruit De netbeheerder van het landelijk gastransportnet stelt de overboekcapaciteit ten behoeve van de maandveiling vast op basis van technische en operationele mogelijkheden: 1) de overboekcapaciteit per gasmaand wordt bepaald op basis van artikel B2.2 waarbij bovendien rekening wordt gehouden met: de volledige beschikbaarheid van installaties, dus inclusief gebruik van reserves van onderdelen infrastructuur als compressie, scrubber en meetcapaciteit; de configuratie van het landelijk gastransportnet in de betreffende gasmaand, waaronder schakelen van leidingen en inzet van mengstations; de op deze wijze verkregen overboekcapaciteit wordt gecorrigeerd voor gepland onderhoud; 2) de bijdrage voortkomend uit de verwachting in de betreffende gasmaand van het gebruik van entry- of exitcapaciteit door de binnenlandse markt relevant voor interconnectiepunten. De overboekcapaciteit in een gasmaand is het resultaat van de capaciteiten als genoemd in 1 en 2 minus de technische capaciteit zoals beschreven in artikel B2.2, statistische scenario's van de voor betreffende gasmaand te verwachten hoeveelheid ongebruikte fysieke entry- of exitcapaciteit en de inschatting van het risico op buitensporige terugkoopverplichtingen. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet rapporteert ieder jaar aan de Autoriteit Consument en Markt voorafgaand aan de in de NC-CAM kalender genoemde datum voor de jaarveiling over de wijze waarop hij invulling heeft gegeven aan de in de bovenstaande volzin beschreven methode. In deze rapportage motiveert hij eventuele wijzigingen in de methode. Indien er aanleiding is om de methode tussen de rapportage intervallen aan te passen meldt de netbeheerder van het landelijk gastransportnet dit binnen een maand vanaf het moment dat hij de methode heeft gewijzigd onder toevoeging van de wijzigingen en de motivering van de wijzigingen.
Voorstel BR-13-861: 02-07-2013 (104417)	<u>B2.3.2</u>	Gasdag vooruit De netbeheerder van het landelijk gastransportnet stelt de overboekcapaciteit ten behoeve van de dagveiling vast op basis van technische en operationele mogelijkheden: 1) de entry- en exitcapaciteit van de betreffende gasmaand wordt geactualiseerd op basis van techniek, onderhoud en storingen; 2) de bijdrage voortkomend uit het gebruik van entry- en exitcapaciteit voor de volgende gasdag op het interconnectiepunt wordt geschat op basis van het gebruik van entry- en exitcapaciteit op de voorgaande en in de lopende gasdag, de weersverwachtingen en andere externe informatie waaronder optimalisatiemogelijkheden in samenwerking met NNO's; De overboekcapaciteit voor de gasdag is het resultaat van de capaciteiten als genoemd in 1 en 2 minus de technische capaciteit, statistische scenario's van de voor betreffende gasdag te verwachten hoeveelheid ongebruikte fysieke entry- of exitcapaciteit en de inschatting van het risico op buitensporige terugkoopverplichtingen.

Bijlage

Codeteksten met wijzigingen

Besluit 101929/49; in werking: 01-07-2006

Begrippenlijst Gas

(.....)

Voorstel BR-13-861: 02-07-2013 (104417)
Gewijzigd voorstel BR-13-907: 07-10-2013

Interconnectiepunt **

Een fysiek of virtueel punt dat twee aangrenzende entry-exitsystemen verbindt of dat een entry-exitsysteem verbindt met een interconnector voor zover op deze punten een boekingsprocedure door netgebruikers van toepassing is. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet zal de voor haar relevante interconnectiepunten publiceren op haar website.

(.....)